

บทที่ 1

การวิเคราะห์หลักสูตร

ขอบข่ายของเนื้อหา

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษา
2. การวิเคราะห์หลักสูตร
3. การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการสอน
4. การสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร
5. วิธีวิเคราะห์หลักสูตร
6. สรุป
7. คำถามและกิจกรรมท้ายบทที่ 1

จุดประสงค์ในบทที่ 1

1. อธิบายความสัมพันธ์ของจุดมุ่งหมายของการศึกษากับการวิเคราะห์หลักสูตรได้
2. วิเคราะห์พฤติกรรมแบบเรียนสูงศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาได้
3. ทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรภาษาสามัญ ตารางเฉลี่ย และตารางพันได้

บทที่ 1

การวิเคราะห์หลักสูตร

ความนำ

การวิเคราะห์หลักสูตรจะต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดขนาด ระดับ และทิศทางของการศึกษาไว้ให้ครุดำเนินการสอนให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ สิ่งที่จะช่วยครูได้เป็นอย่างดีคือการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรขึ้นเพื่อช่วยขจัดปัญหาการทดสอบในเรื่องไร้สาระไปได้เป็นอย่างดี เพราะตารางวิเคราะห์หลักสูตรจะช่วยทำให้เกิดการทดสอบได้เที่ยงตรงและตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้

การศึกษามีจุดเริ่มต้นที่ปรัชญา เพราะปรัชญาเป็นความเชื่อของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความเชื่อไปในทางใดก็มักจะจัดการศึกษาออกมาตามความเชื่อนั้น ๆ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ปรัชญาจึงเป็นเครื่องกำหนดจุดมุ่งหมายปลายทางของการจัดการศึกษาว่าจะอบรมสั่งสอนเยาวชนของชาติให้เป็นบุคคลที่เป็นไปตามความคิด ความเชื่อของคนในยุคหนึ่ง ๆ “หลังจากนั้นก็ถ่ายทอดความคิด ความปรารถนาออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรหรือโครงการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะ หรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ นั่นก็คือ กำหนด “หลักสูตร” ขึ้นใช้”¹

หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับปรัชญา เพราะว่าการกำหนดหลักสูตรในแต่ละครั้งนั้นจะต้องดูที่ปรัชญาก่อนว่า ปรัชญามุ่งไปทางใด ต้องการเยาวชนของชาติที่มีพฤติกรรมออกมาในลักษณะใด หลักสูตรก็จะกำหนดไปตามปรัชญานั้น ๆ

ปรัชญาหรือความเชื่อมั่นของมนุษย์ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาแล้ว สังคมมีปรัชญาหรือความเชื่อมั่นของมนุษย์ ดังนี้คือ

ตัวอย่างที่ 1

คนในสมัยโบราณมีความเชื่อว่ามนุษย์เกิดมาจากความโสมมมีบาปติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ดังนั้น หลักสูตรก็จะเน้นให้คนมีศาสนา การสอนศีลธรรม ก็จะมีวิธีการสอนโดยเน้นไปในทางการลงโทษทางกาย เพื่อให้ใจบริสุทธิ์เกิดขึ้น

¹กองวิชาการ งานวัดผล สำนักการศึกษา. เอกสารอบรมการวัดผลการศึกษา. (กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์สำนักการศึกษา). หน้า 1.

ตัวอย่างที่ 2

คนมีความเชื่อว่าเอกราชของชาติสำคัญยิ่งกว่าสิ่งอื่นใด ประเทศชาติต้องการคนเสียสละเพื่อชาติ หลักสูตรก็จะเพิ่มวิชาการทหารเข้ามาในโรงเรียน ฝึกเยาวชนให้เกิดความเข้มแข็ง มีความพร้อมเพรียงรวดเร็ว ซึ่งการจัดการศึกษาก็จะเน้นการเรียนการสอน วิชาลูกเสือ อนุภาษาด เนตรนารี โจทย์วิชาเลขคณิตแทนที่จะเรียนเรื่องกระแสไฟฟ้า ก็จะค่อยเปลี่ยนเป็นความเร็วของเครื่องบินในการทิ้งระเบิดลงเป้า

ตัวอย่างที่ 3

คนมีความเชื่อว่าสังคมปัจจุบันควรจะเน้นในเรื่องประชาธิปไตยเป็นหลัก และถือว่าการแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นเรื่องสำคัญ หลักสูตรก็จะจัดแยกเป็นสายๆ กำหนดวิชาแกน และจัดวิชาให้เลือก

ปรัชญาและความเชื่อมั่นของมนุษย์เป็นตัวกำหนดหลักสูตรขึ้นมา เมื่อหลักสูตรถูกกำหนดขึ้นมาแล้ว ก็เป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งเรียกว่า “การสอน” นั่นเอง หลังจากที่ครูได้ดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ ดังกล่าวไปแล้วสักระยะหนึ่งก็จะมีตรวจสอบดูว่า นักเรียนมีความเจริญงอกงามตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งการตรวจสอบนี้ก็คือ “การสอบ” นั่นเอง

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 กระทรวงศึกษาธิการ¹

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

หลักการ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น มีหลักการดังนี้

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
2. เป็นการศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพหรือการศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

จุดหมาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงาน ตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชนและครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ
2. สามารถปฏิบัติตนในการรักษาและเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชน
3. สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัดต่าง ๆ
4. มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน

¹กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521, ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533)

5. มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน

6. มีทัศนคติที่ดีต่อสมาชิกทุกคน มีนิสัยรักการทำงาน และมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของตนเอง

7. มีทักษะพื้นฐานในการประกอบสมาชิก มีความสามารถในการจัดการ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

8. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน

โครงสร้าง

1. วิชาบังคับ จำนวน 57 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่รายวิชาดังต่อไปนี้

1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 39 หน่วยการเรียนรู้

ภาษาไทย	12 หน่วยการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์	9 หน่วยการเรียนรู้
คณิตศาสตร์	6 หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา	6 หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	3 หน่วยการเรียนรู้
ศิลปศึกษา	3 หน่วยการเรียนรู้

1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 18 หน่วยการเรียนรู้

สังคมศึกษา	6 หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	6 หน่วยการเรียนรู้
การงาน	6 หน่วยการเรียนรู้

2. วิชาเลือกเสรี จำนวน 33 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 กลุ่มวิชาภาษา

ภาษาไทย
ภาษาต่างประเทศ

2.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์

คณิตศาสตร์

2.3 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

2.4 กลุ่มวิชาพัฒนาบุคคลิกภาพ

พลานามัย

ศิลปศึกษา

2.5 กลุ่มวิชาการงานและอาชีพ

อาชีพ

3. กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ คือ กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวกาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ จำนวน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค และกิจกรรมอื่นๆ อีก 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค

3.2 กิจกรรมแนะแนว หรือกิจกรรมแก้ปัญหา หรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน จำนวน 2 คาบ ต่อสัปดาห์ต่อภาค

ตารางโครงสร้าง

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

กลุ่มวิชา	จำนวนคาบต่อสัปดาห์ต่อภาค								
	ม. 1			ม. 2			ม. 3		
	บังคับ		เลือก	บังคับ		เลือก	บังคับ		เลือก
	แกน	เลือก	เสรี	แกน	เลือก	เสรี	แกน	เลือก	เสรี
1. ภาษา									
1.1 ภาษาไทย	4	-		4	-		4	-	
1.2 ภาษาต่างประเทศ	-	-		-	-		-	-	
2. วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์									
2.1 วิทยาศาสตร์	3	-		3	-		3	-	
2.2 คณิตศาสตร์	3	-		3	-		-	-	
3. สังคมศึกษา	2	2		2	2		2	2	
4. พัฒนาบุคลิกภาพ			10			10			13
4.1 พลานามัย	1	2		1	2		1	2	
4.2 ศิลปศึกษา	1	-		1	-		1	-	
5. การงานและอาชีพ									
5.1 การงาน	-	2		-	2		-	2	
5.2 อาชีพ	-	-		-	-		-	-	
รวม	14	6	10	14	6	10	11	6	13
	30			30			30		
กิจกรรม									
- กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ									
1.1 กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือยุวกาชาดหรือผู้บำเพ็ญประโยชน์		1			1			1	
1.2 กิจกรรมอื่นๆ		1			1			1	
2. กิจกรรมแนะแนวหรือกิจกรรมแก้ปัญหาหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้		1			1			1	
3. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน		2			2			2	
รวมทั้งหมด		35			35			35	

แนวการดำเนินการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จตามจุดหมายข้างต้น จึงกำหนดแนวดำเนินการไว้ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างหลากหลาย เพื่อสำรวจความถนัดและความสนใจ
2. จัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง และสามารถแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเอง
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทางด้านวิชาการอย่างเต็มความสามารถ และได้มีโอกาสหาความรู้ และทักษะจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ
4. จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
5. ในการจัดการเรียนการสอน ให้ใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผล และกระบวนการกลุ่ม
6. ให้ท้องถิ่นปรับรายละเอียดเนื้อหาของรายวิชาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ท้องถิ่นจัดทำรายวิชาที่สนองความต้องการของท้องถิ่น และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดในการสร้างสรรค์งาน
7. ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดแทรกการเสริมสร้างค่านิยม และการพัฒนาจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ
8. ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย
9. ในการจัดการเรียนการสอน ให้คำนึงถึงความต่อเนื่องกับหลักสูตรประถมศึกษาด้วย

วิชาพลานามัย

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีทักษะการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพ
2. เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาและรักษาสมรรถภาพทางกาย และจิต สุขภาพและสวัสดิภาพ
3. เพื่อให้เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพ
4. เพื่อให้มีระเบียบวินัย มีน้ำใจนักกีฬา และมีสุขนิสัยที่ดี

โครงสร้าง

วิชาบังคับ

วิชาบังคับแกน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

พ 101 พละนามัย 1

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 102 พละนามัย 2

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

พ 203 พละนามัย 3

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 204 พละนามัย 4

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

พ 305 พละนามัย 5

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 306 พละนามัย 6

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

วิชาบังคับเลือก

วิชาสุขศึกษา

พ 011 สุขศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 012 สุขศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 013 สุขศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 014 สุขศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 015 สุขศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 016 สุขศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

วิชาพลศึกษา

พ 021 พลศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 022 พลศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 023 พลศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 024 พลศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 025 พลศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 026 พลศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค

0.5 หน่วยการเรียนรู้

วิชาเลือกเสรี

พ 017	โรคติดต่อที่สำคัญใน สถานการณ์ปัจจุบัน	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 018	ปัญหาสุขภาพที่สำคัญ ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม และการประกอบ อาชีพในปัจจุบัน	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 027	ยิมนาสติก	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 028	กรีฑา	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 029	เทเบิลเทนนิส	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0210	แบดมินตัน	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0211	เทนนิส	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0212	ว่ายน้ำ	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0213	บาสเกตบอล	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0214	วอลเลย์บอล	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0215	ฟุตบอล	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0216	ตะกร้อ	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0217	เซปักตะกร้อ	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0218	ดาบสองมือ	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0219	กิจกรรมเข้าจังหวะ	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0220	การบริหารประกอบ ดนตรี	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0221	แอโรบิกแดนซ์	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0222	กีฬานันทนาการ	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0223	ฟลอร์เอ็กเซอร์ไซส์	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0224	กระบี่	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0225	ศิลปะป้องกันตัว	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0226	แฮนด์บอล	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0227	จักรยาน	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0228	เน็ตบอล	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้

หมายเหตุ

1. ในกรณีที่เลือกเรียนรายวิชาเลือกเสรีซ้ำกับกิจกรรมที่กำลังเรียนหรือเรียนแล้วในวิชาบังคับเลือกให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกันหรือจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นแล้วแต่กรณี
2. รายวิชาเลือกเสรีพลศึกษาสามารถเลือกเรียนซ้ำได้ แต่ต้องจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น
3. ผู้เรียนที่มีปัญหาทางร่างกายหรือสุขภาพ ให้โรงเรียนและครูพลศึกษาปรึกษาแพทย์แล้วพิจารณาจัดกิจกรรมพลศึกษาให้เหมาะสม

วิชาบังคับเลือก

พ 011 สุขศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผิวหนัง ตา หู จมูก ฟัน โภชนาการ การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายและจิตใจ การป้องกันอุบัติเหตุในบ้าน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องจนเป็นสุขนิสัย

พ 012 สุขศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อ การปฐมพยาบาลเมื่อมีสิ่งแปลกปลอมเข้าสู่ร่างกาย ถูกสารเคมี ถูกสัตว์มีพิษกัดต่อย เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องจนเป็นสุขนิสัย

พ 013 สุขศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการเดินทางและการใช้พาหนะในชีวิตประจำวัน การใช้จ่ายสามัญประจำบ้านและยาสมุนไพร การหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติด เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของการป้องกันภัย การส่งเสริมสวัสดิภาพ และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องจนเป็นสุขนิสัย

พ 014 สุขศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของโรคไม่ติดต่อ การสร้างเสริมความต้านทานโรค การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ และการปรับตัวของวัยรุ่น ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันโรคไม่ติดต่อและการส่งเสริมสุขภาพจิต เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและนำไปปฏิบัติจนเป็นสุขนิสัย

พ 015 สุขศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพในท้องถิ่น ฝึกแก้ไขปัญหาสุขภาพและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าของการป้องกันปัญหาสุขภาพและนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

พ 016 สุขศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาเกี่ยวกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์และบุคลิกภาพของวัยรุ่น การวางแผนครอบครัว การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข หลักการรักษาพยาบาลเบื้องต้น ฝึกการรักษาพยาบาลง่าย ๆ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าของการดูแลฟื้นฟูสุขภาพนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

วิชาเลือกเสรี

พ 017 โรคติดต่อที่สำคัญในสถานการณ์ปัจจุบัน

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาโรคที่เกิดจากการติดเชื้อ ซึ่งเป็นปัญหาร้ายแรงในปัจจุบันในเรื่อง ความร้ายแรงของปัญหา สาเหตุของการเกิดโรค อาการและอาการแสดงของโรค การป้องกันและการควบคุมการแพร่กระจาย เพื่อให้มีความเข้าใจและตระหนักในอันตรายของโรคติดต่อร้ายแรง ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันตนเอง และมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่กระจายของโรค

พ 018 ปัญหาสุขภาพที่สำคัญที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพในปัจจุบัน

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาโรคและอันตรายที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพในเรื่องปัญหาและสาเหตุของการเกิดโรคและอันตราย อาการและอาการแสดงของโรค การป้องกันและการควบคุม เพื่อให้มีความเข้าใจ เห็นแนวทางและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในการป้องกันตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยจากโรคและอันตราย และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อม

พ 027-พ 0228

รายวิชาละ 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและฝึกทักษะการเล่นกิจกรรมพลศึกษาและกีฬาตามความถนัด ความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้มีทักษะในการเล่นกิจกรรมพลศึกษาและกีฬา เสริมสร้างสมรรถภาพของตนเอง มีคุณธรรม เห็นคุณค่าของกิจกรรมพลศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 กระทรวงศึกษาธิการ¹ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

หลักการ

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม
2. เป็นการศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น หรือการศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น และประเทศชาติ

จุดหมาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาวน์ปัญญา มีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน
2. มีความรู้เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีต่างๆ
3. สามารถเป็นผู้นำ และเป็นผู้ให้บริการชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
4. สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน
5. มีความภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำแนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน

¹กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524, ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533)

7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
8. มีนิสัยรักการทำงาน เต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการ
9. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศ

โครงสร้าง

1. วิชาบังคับ จำนวน 30 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ รายวิชาต่อไปนี้

1.1 วิชาบังคับแกน จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

ภาษาไทย	6 หน่วยการเรียนรู้
สังคมศึกษา	6 หน่วยการเรียนรู้
พลานามัย	3 หน่วยการเรียนรู้

1.2 วิชาบังคับเลือก จำนวน 15 หน่วยการเรียนรู้

พลานามัย	3 หน่วยการเรียนรู้
วิทยาศาสตร์	6 หน่วยการเรียนรู้
พื้นฐานวิชาอาชีพ	6 หน่วยการเรียนรู้

2. วิชาเลือกเสรี เลือกเรียนอย่างน้อยจำนวน 45 หน่วยการเรียนรู้ ให้เลือกจากรายวิชาในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ต่อไปนี้

2.1 กลุ่มวิชาภาษา

- ภาษาไทย
- ภาษาต่างประเทศ

2.2 กลุ่มวิชาสังคมศึกษา

2.3 กลุ่มวิชาพัฒนาบุคลิกภาพ

- พลานามัย
- ศิลปะ

2.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

- วิทยาศาสตร์
- คณิตศาสตร์

2.5 กลุ่มวิชาอาชีพ

3. กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมต่อไปนี้

3.1 กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 จำนวน 1 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาค

3.2 กิจกรรมแนะแนว และหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 2 คาบต่อสัปดาห์ ต่อภาค

3.3 กิจกรรมอิสระของผู้เรียน

หมายเหตุ

การเลือกเรียนรายวิชาเลือกเสรีของผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธ จะต้องเลือกเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ในกลุ่มวิชาสังคมศึกษา ภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี

ตารางประกอบโครงสร้างหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

วิชา	ชน ม.4-ม.6		
	จำนวนหน่วยการเรียนรู้		
	บังคับ		เลือกเสรี
	แกน	เลือก	
1. ภาษาไทย	6	–	เลือกเรียนรายวิชาต่างๆ อีก อย่างน้อย 45 หน่วยการเรียนรู้ (ผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ทุกคนจะต้องเลือกเรียนรายวิชาพระพุทธศาสนา ภาคเรียนละ 1 รายวิชา ตลอด 3 ปี)
2. สังคมศึกษา	6	–	
3. พลานามัย	3	3	
4. วิทยาศาสตร์	–	6	
5. พื้นฐานวิชาอาชีพ	–	6	
6. คณิตศาสตร์	–	–	
7. ภาษาต่างประเทศ	–	–	
8. ศิลปะ	–	–	
9. อาชีพ	–	–	
รวมจำนวนหน่วยการเรียนรู้	15	15	
	30		
กิจกรรม			
1. กิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค		
2. กิจกรรมแนะแนว และหรือกิจกรรมแก้ปัญหา และหรือกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค		
3. กิจกรรมอิสระของผู้เรียน			

แนวคำเนินการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ประสบความสำเร็จตามจุดหมายข้างต้น จึงกำหนดแนวคำเนินการไว้ ดังนี้

1. จัดให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนอย่างกว้างขวางตามความถนัดและความสนใจ
2. จัดให้ผู้เรียนได้ศึกษาสภาพแวดล้อม และความต้องการของท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ
3. จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้วิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ
4. จัดประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้ผู้เรียนเห็นช่องทางการประกอบอาชีพ
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มความสามารถ ได้มีโอกาสหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพอิสระ
6. จัดให้มีการศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
7. ในการจัดการเรียนการสอน ให้ใช้วิธีผสมผสานการให้ความรู้กับการปฏิบัติจริง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล และกระบวนการกลุ่ม
8. ให้ท้องถิ่นจัดทำรายวิชาที่สนองความต้องการของท้องถิ่น และรายวิชาที่ส่งเสริมการพัฒนาอาชีพ
9. ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดแทรกการเสริมสร้างค่านิยมและการพัฒนาจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ
10. ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ฯลฯ ควบคู่ไปด้วย

วิชาพลานามัย

จุดประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการปฏิบัติตนให้มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม
2. เพื่อให้มีทักษะในการดูแลรักษาสุขภาพ สวัสดิภาพ การสร้างเสริมสมรรถภาพทางกาย และทางจิต และนำไปปฏิบัติจนเป็นสุขนิสัย
3. เพื่อให้มีคุณธรรม เห็นคุณค่าของกิจกรรมพลศึกษา กีฬา การรักษาสุขภาพ และ สวัสดิภาพ
4. เพื่อให้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและส่งเสริมกิจกรรมพลศึกษา กีฬา และการสาธารณสุขของสังคม

โครงสร้าง

วิชาบังคับ

วิชาบังคับแกน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

พ 401 สุขศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 402 สุขศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

พ 503 สุขศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 504 สุขศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

พ 605 สุขศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 606 สุขศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

วิชาบังคับเลือก

พ 021 พลศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 022 พลศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 023 พลศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 024 พลศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 025 พลศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

พ 026 พลศึกษา 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

วิชาเลือกเสรี

พ 011 โรคติดต่อที่สำคัญใน 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้
สถานการณ์ปัจจุบัน

พ 012 ปัญหาสุขภาพที่สำคัญ 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้
ที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม
และการประกอบ
อาชีพในปัจจุบัน

พ 027 ยิมนาสติก (ประกอบ 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้
อุปกรณ์)

พ 028	กรีฑา	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 029	เทเบิลเทนนิส	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0210	แบดมินตัน	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0211	เทนนิส	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0212	ว่ายน้ำ	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0213	บาสเกตบอล	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0214	วอลเลย์บอล	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0215	ฟุตบอล	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0216	ตะกร้อ	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0217	เซปักตะกร้อ	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0218	รักบี้ฟุตบอล	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0219	ศิลปะมวยไทย	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0220	ศิลปะมวยสากล	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0221	ศิลปะป้องกันตัว	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0222	กิจกรรมเข้าจังหวะ	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0223	แอโรบิคแดนซ์	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0224	กีฬานันทนาการ	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0225	ฟลอร์เอ็กเซอร์ไซส์	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้
พ 0226	ฮอกกี้นวม	1 คาบ/สัปดาห์/ภาค	0.5 หน่วยการเรียนรู้

หมายเหตุ

1. ในกรณีที่เลือกเรียนรายวิชาเลือกเสรีซ้ำกับกิจกรรมที่กำลังเรียน หรือเรียนแล้วในวิชาบังคับเลือกให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน หรือจัดการเรียนการสอนให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นแล้วแต่กรณี
2. รายวิชาเลือกเสรีพลศึกษา สามารถเลือกเรียนซ้ำได้ แต่ต้องจัดการเรียนการสอนในระดับที่สูงขึ้น
3. ผู้เรียนที่มีปัญหาทางร่างกายหรือสุขภาพให้โรงเรียนและครูพลศึกษาปรึกษาแพทย์แล้วพิจารณาจัดกิจกรรมพลศึกษาให้เหมาะสม

วิชาบังคับแกน

พ 401 สุขศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับสุขภาพผู้บริโภคในเรื่อง พฤติกรรมการบริโภค สิทธิผู้บริโภคและการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ การสุขาภิบาลอาหาร การรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ และการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ฝึกการปฐมพยาบาลผู้ได้รับสารพิษ และการห้ามเลือด

เพื่อให้มีความเข้าใจแนวปฏิบัติ เห็นความสำคัญ รับผิดชอบและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในการรักษาสุขภาพของตนเองและส่วนรวม

พ 402 สุขศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ กับพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่น การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางเพศ การป้องกันและการแก้ปัญหาความขัดแย้งทางอารมณ์และปัญหาทางเพศ สาเหตุ โทษ และการป้องกันสิ่งเสพติด และโรคไม่ติดต่อ เพื่อให้มีความเข้าใจและเห็นแนวทางในการปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงตามวัย และมีความพร้อมในการแนะนำและช่วยเหลือผู้อื่น

พ 503 สุขศึกษา

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพและสวัสดิภาพในการประกอบอาชีพ การคุ้มครองความปลอดภัยของคนงาน

วิเคราะห์และเสนอแนวทางการป้องกันและควบคุมโรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของท้องถิ่น

ฝึกการปฐมพยาบาลผู้ที่กระดูกเคลื่อน การเข้าเฝือกชั่วคราว และการใช้ผ้าสามเหลี่ยม

เพื่อให้มีความเข้าใจ เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในการป้องกันโรคและอุบัติเหตุ

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับสภาพแวดล้อม สภาพผิดปกติทางด้านจิตใจและอารมณ์ แนวทางการป้องกันและแก้ไขโดยเน้นการใช้หลักกรรมทางศาสนา และ การใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมความเชื่อที่ถูกต้องทางด้านสุขภาพและสวัสดิภาพ

ศึกษาโทษของสิ่งเสพติดร้ายแรง การป้องกันและรักษา

ฝึกการนำหลักกรรมทางศาสนามาใช้ส่งเสริมสุขภาพจิต

เพื่อให้มีความเข้าใจสภาพจิตใจของตนเองและผู้อื่น ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ หลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดให้โทษ เลือกแนวปฏิบัติอย่างมีเหตุผล และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพจิตของสังคม

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประเภทและการเลือกกิจกรรมนันทนาการ ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักของร่างกายกับสุขภาพ โรคทางพันธุกรรม โรคที่เกิดจากความเสื่อมของอวัยวะ การใช้ยาแผนปัจจุบัน อุบัติภัยจากการจราจร และกัมมันตภาพรังสี

ฝึกการพยาบาลผู้ป่วยในบ้าน

เพื่อให้มีความเข้าใจ เห็นความสำคัญและปฏิบัติตนในการป้องกัน ดูแลรักษา และฟื้นฟูสุขภาพ และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิภาพของส่วนรวม

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาแนวทางการดำเนินชีวิตในเรื่อง การวางตัวต่อเพศตรงข้าม การเลือกคู่ครอง การปรับตัวในชีวิตสมรส การวางแผนและการแก้ปัญหาชีวิตครอบครัว

ศึกษาบทบาทขององค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์และสาธารณสุข ความก้าวหน้าทางการแพทย์และสาธารณสุข

ศึกษาปัญหาประชากรที่มีผลกระทบต่อสาธารณสุข

เพื่อให้มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการวางแผนในการดำเนินชีวิต และวางแนวทางดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

วิชาเลือกเสรี

พ 011 โรคติดต่อที่สำคัญ
ในสถานการณ์ปัจจุบัน

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาโรคที่เกิดจากการติดเชื้อ ซึ่งเป็นปัญหาร้ายแรงในปัจจุบันในเรื่อง ความร้ายแรงของปัญหา สาเหตุของการเกิดโรค อาการและอาการแสดง การป้องกันและการควบคุมการแพร่กระจาย เพื่อให้มีความเข้าใจและตระหนักในอันตรายของโรคติดต่อร้ายแรง ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องเหมาะสมในการป้องกันตนเอง และมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่กระจายของโรค

พ 012 ปัญหาสุขภาพที่สำคัญที่เกิดจาก
สิ่งแวดล้อมและการประกอบ
อาชีพในปัจจุบัน

1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาโรคและอันตรายที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพในเรื่อง ปัญหาและสาเหตุของการเกิดโรคและอันตราย อาการและอาการแสดงของโรค การป้องกันและการควบคุม เพื่อให้มีความเข้าใจ เห็นแนวทางและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในการป้องกันตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยจากโรคและอันตราย และมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาสภาพแวดล้อม

พ 027 – พ 0226

รายวิชาละ 1 คาบ/สัปดาห์/ภาค 0.5 หน่วยการเรียนรู้

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและฝึกทักษะการเล่นกิจกรรมพลศึกษาและกีฬาเฉพาะอย่างตามความถนัด ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้มีความสามารถในการเล่นกิจกรรมพลศึกษาและกีฬาเฉพาะอย่างเสริมสร้างความสามารถทางกีฬาให้แก่ตนเอง มีคุณธรรม เห็นคุณค่า มีแนวทางและมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความก้าวหน้าทางกิจกรรมพลศึกษาและกีฬาให้แก่ส่วนรวม

การวิเคราะห์หลักสูตร

หลักสูตร หมายถึง แผนการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งครูจำเป็นที่จะต้องมี**ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร** เพราะหลักสูตรจะเป็นผู้กำหนดขนาด ระดับ และทิศทางของการศึกษา เพื่อให้ครูดำเนินการตาม

โครงสร้างของหลักสูตร จะประกอบไปด้วย 2 ภาค คือ

1. ภาคความมุ่งหมาย
2. ภาคเนื้อหาวิชา

ภาคความมุ่งหมาย เป็นภาคที่ระบุเป้าหมายของแต่ละวิชาว่าจะให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมใด ตัวอย่างเช่น จุดประสงค์วิชาพลานามัย

- 1) เพื่อให้มีทักษะการออกกำลังกาย การเล่นเกมกีฬา การดูแลสุขภาพและสวัสดิภาพ
- 2) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาและรักษาสมรรถภาพทางกาย และจิต สุขภาพและสวัสดิภาพ
- 3) เพื่อให้เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย การเล่นเกมกีฬา การดูแลสุขภาพ และสวัสดิภาพ

- 4) เพื่อให้มีระเบียบวินัย มีน้ำใจนักกีฬา และมีสุขนิสัยที่ดี

ภาคเนื้อหาวิชา เป็นภาคที่กำหนดรายการ เนื้อเรื่องต่าง ๆ ว่ามีอะไรบ้าง ซึ่งเนื้อหาที่กำหนดไว้นี้นำไปใช้กับผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมตามภาคความมุ่งหมายที่มุ่งหวังจะให้เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น พ 011 สุขศึกษา

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพผิวหนัง ตา หู จมูก ฟัน โภชนาการ การดูแลรักษาสุขภาพร่างกายและจิตใจ การป้องกันอุบัติเหตุในบ้าน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องจนเป็นสุขนิสัย

พิจารณาจุดมุ่งหมายของการศึกษาแล้ว แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป

จุดมุ่งหมายทั่วไปเป็นการกำหนดเป้าหมายไว้กว้าง ๆ และคลุมลักษณะที่ต้องการไว้ทั้งหมด การจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายในระดับนี้ ต้องใช้เวลานานในการผสมผสานกันของสิ่งที่ต้องการในเรียนรู้ เช่น จุดหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กระทรวงศึกษาธิการ ที่ว่า

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงานตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชนและครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการต่าง ๆ
- 2) สามารถปฏิบัติตนในการรักษาและเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชน
- 3) สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับข้อจำกัดต่าง ๆ
- 4) มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน
- 5) มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างและปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่จะทำให้เกิดความเจริญแก่ตนเองและชุมชน
- 6) มีทัศนคติที่ดีต่อสัมมาชีพทุกชนิด มีนิสัยรักการทำงาน และมีความสามารถในการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของตนเอง
- 7) มีทักษะพื้นฐานในการประกอบสัมมาชีพ มีความสามารถในการจัดการ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 8) เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในชุมชน สามารถเสนอแนวทางพัฒนาชุมชน ภูมิใจในการปฏิบัติตนตามบทบาทและหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของชุมชน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนของตน

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์

จุดมุ่งหมายเฉพาะวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ เป็นจุดมุ่งหมายที่แยกย่อยออกมาจากจุดมุ่งหมายทั่วไป โดยกำหนดให้เฉพาะเจาะจงภายในขอบเขตของกลุ่มเนื้อหาสาระเดียวกันหรือมีความคล้ายคลึงกัน หรือมวลประสบการณ์เท่านั้น แต่ยังเป็นจุดมุ่งหมายที่ครอบคลุมลักษณะที่ต้องการไว้อย่างกว้างขวาง จุดมุ่งหมายในระดับนี้ ได้แก่ จุดมุ่งหมายระดับ

หมวดวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์ เช่น จุดประสงค์ในวิชาพลานามัย พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 กระทรวงศึกษาธิการ ที่ว่า

- 1) เพื่อให้มีทักษะการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การดูแลสุขภาพและสวัสดีภาพ
- 2) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาและรักษาสมรรถภาพทางกายและทางจิต สุขภาพ และสวัสดีภาพ
- 3) เพื่อให้เห็นคุณค่าของการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา การดูแลสุขภาพ และสวัสดีภาพ
- 4) เพื่อให้มีระเบียบวินัย มีน้ำใจนักกีฬา และมีสุนทรีย์ที่ดี

3. จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน

เป็นจุดมุ่งหมายที่แยกย่อยออกมาจากจุดมุ่งหมายเฉพาะวิชาอีกต่อหนึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่เฉพาะเจาะจงในขอบเขตเนื้อหาสาระเฉพาะอย่าง ซึ่งใช้สอนในระยะเวลาอันสั้น โดยระบุลงไปว่าเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนใน 1 คาบเวลา หรือ 1 บทเรียน ต้องการให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปเช่นไร? เช่น เนื้อหาเรื่องการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย จะมีจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน ดังนี้

- 3.1 นิยามความหมายของสมรรถภาพทางกายได้
- 3.2 ระบุความสำคัญของสมรรถภาพทางกายได้
- 3.3 บอกองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายได้
- 3.4 อธิบายความหมายของแต่ละองค์ประกอบของสมรรถภาพทางกายได้
- 3.5 เปรียบเทียบคนที่มีสมรรถภาพทางกายที่ดีกับคนที่มีสมรรถภาพทางกายไม่ได้ได้
- 3.6 บอกวิธีเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายได้
- 3.7 สามารถทำตารางการปฏิบัติตนเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายได้
- 3.8 ยกตัวอย่างกิจกรรมการทดสอบสมรรถภาพทางกายได้
- 3.9 บอกประโยชน์ของการมีสมรรถภาพทางกายที่ดีได้

จุดมุ่งหมายทั้ง 3 ระดับต่างก็บ่งถึง “พฤติกรรมของผู้เรียน” ที่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมเหล่านี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมแฝง (Latent behavior) เป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่น เจตนาคิด ความเข้าใจ การสังเคราะห์ ความซาบซึ้ง ความรับผิดชอบ ฯลฯ
2. พฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ (Observable behavior) เป็นพฤติกรรมที่เห็นได้โดยตรง เช่น บอก อธิบาย จำแนก ฯลฯ

การวิเคราะห์หลักสูตร

การวิเคราะห์หลักสูตร¹ คือ เทคนิควิธีการซึ่งจะช่วยให้ผู้สอนทราบว่าต้องสอนและออกข้อสอบอย่างไรจึงจะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรแต่ละวิชากำหนดไว้ใน การวิเคราะห์หลักสูตรนั้น จะต้องทำการวิเคราะห์ทั้งเนื้อหาวิชาที่จะสอน (หลักสูตรภาคเนื้อหา) และทำการวิเคราะห์พฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดหลังจากการสอนเสร็จสิ้นไปแล้ว (หลักสูตรภาคจุดมุ่งหมาย)

การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการสอน²

โดยทั่วไปแล้ว จุดมุ่งหมายทางการศึกษาจะระบุไว้ว่าเมื่อสอนแล้วผู้เรียนจะเกิดพฤติกรรม 3 ด้านใหญ่ คือ

ความรู้

1. ความรู้ (ความจำในสิ่งที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน)

1.1 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาโดยเฉพาะ

1.1.1 ความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำต่าง ๆ

1.1.2 ความรู้เกี่ยวกับความจริงต่าง ๆ ซึ่งได้แก่เวลา เหตุการณ์ บุคคล

สถานที่ แหล่งกำเนิด ฯลฯ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิธีและการดำเนินงานที่เกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ

1.2.1 ความรู้เกี่ยวกับลักษณะแบบแผนต่าง ๆ

1.2.2 ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้มและการจัดลำดับ

1.2.3 ความรู้เกี่ยวกับการจำแนกและแบ่งประเภทของสิ่งต่าง ๆ

1.2.4 ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์

1.2.5 ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีการดำเนินงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.3 ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวความคิดและโครงสร้างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.3.1 ความรู้เกี่ยวกับกฎและการใช้กฎนี้ ในการบรรยายคุณค่า พยากรณ์ หรือตีความหมายของสิ่งที่เราสังเกตเห็น

1.3.2 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง

¹ เตือนใจ เกตุษา ดร., การสร้างแบบทดสอบ 1 (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525), หน้า 34.

² อนันต์ ศรีโสภณ ดร., การวัดและการประเมินผลการศึกษา, กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชจำกัด, 2520. หน้า 13-15.

ความสามารถทางปัญญาและทักษะต่าง ๆ

2. ความเข้าใจ (เข้าใจความหมายของสิ่งนั้น)
 - 2.1 การแปล (การแปลจากแบบหนึ่งไปสู่อีกแบบหนึ่ง โดยรักษาความหมายได้อย่างถูกต้อง)
 - 2.2 การตีความหมาย (การอธิบายหรือเรียบเรียงเนื้อหาที่เสียใหม่ให้เข้าใจง่าย)
 - 2.3 การขยายความ (การขยายความหมายของข้อมูลที่มีอยู่ให้ไกลไปกว่าเดิม)
3. การนำไปใช้ (การนำสาระสำคัญต่าง ๆ ไปใช้ในสถานการณ์จริง ๆ)
4. การวิเคราะห์ (การแยกเรื่องราวออกเป็นส่วนย่อย ๆ)
 - 4.1 การวิเคราะห์ส่วนประกอบต่าง ๆ
 - 4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบเหล่านั้น
 - 4.3 การวิเคราะห์หลักหรือวิธีการรวบรวมส่วนประกอบต่าง ๆ เหล่านั้น
5. การสังเคราะห์ (การรวมส่วนประกอบต่าง ๆ เข้าด้วยกัน)
 - 5.1 การกระทำที่เป็นสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจความหมาย
 - 5.2 การกระทำที่เกี่ยวกับแผนงานหรือข้อเสนอตามวิธีการต่าง ๆ
 - 5.3 การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ อาทิเช่น การที่ส่วนประกอบเหล่านั้น รวมกันได้โดยอาศัยความสัมพันธ์อะไรที่สำคัญ
6. การประเมินผล (การตัดสินคุณค่าในสิ่งที่กำหนดความมุ่งหมายได้โดยการใช้เกณฑ์ที่แน่นอน)
 - 6.1 การตัดสินโดยอาศัยเหตุการณ์ภายในสิ่งนั้นเป็นเกณฑ์
 - 6.2 การตัดสินโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอกมาพิจารณา

Affective Domain เป็นหมู่ของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางคุณธรรม และคุณค่า ตลอดจนการจัดระเบียบทางจิตใจและลักษณะนิสัย แบ่งออกเป็น 5 ชั้น เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. การยอมรับ
การยอมรับเป็นการทำความรู้จักหรือเอาใจใส่ต่อสิ่งเร้าหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ แบ่งออกเป็น
 - 1.1 การรับรู้
 - 1.2 ความรู้สึกเต็มใจที่จะรับรู้
 - 1.3 การควบคุมหรือคัดเลือกความสนใจที่มีต่อสิ่งเร้า

2. การตอบสนอง

การตอบสนองเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจ ความเต็มใจในสิ่งเร้า หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น แบ่งออกเป็น

- 2.1 การยินยอมที่จะตอบสนอง
- 2.2 ความรู้สึกเต็มใจที่จะตอบสนอง
- 2.3 ความพอใจในการตอบสนอง

3. ค่านิยม

ค่านิยมเป็นความรู้สึกหรือการสำนึกในคุณค่าหรือคุณธรรม จนกลายเป็นความเชื่อและทัศนคติ แบ่งออกเป็น

- 3.1 การยอมรับในค่านิยม
- 3.2 ความรู้สึกชื่นชอบในค่านิยมนั้น
- 3.3 การยึดมั่นในค่านิยมนั้น

4. การจัดระบบค่านิยม

การจัดระบบค่านิยมเป็นการจัดระเบียบค่านิยมทางจิตใจ โดยคำนึงถึงความสัมพันธ์และโครงสร้างของค่านิยมเหล่านั้น แบ่งออกเป็น

- 4.1 การมีความรู้เกี่ยวกับค่านิยม
- 4.2 การจัดระบบของค่านิยม

5. การมีลักษณะที่ได้จากค่านิยมหรือการมีลักษณะนิสัย

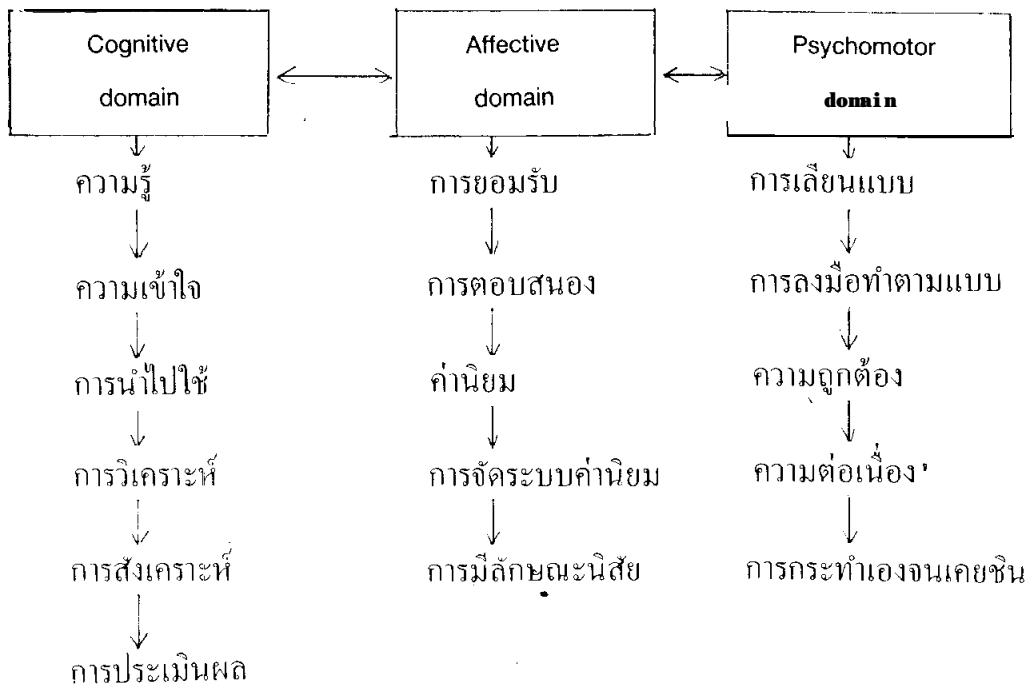
เมื่อแต่ละคนมีค่านิยมใดแล้ว ค่านิยมเหล่านั้นก็จะก่อขึ้นเป็นระบบที่สามารถควบคุมให้บุคคลนั้น แสดงออกทางพฤติกรรมซึ่งเป็นคุณลักษณะของแต่ละบุคคล แบ่งออกเป็น

- 5.1 การสรุปรวมถึงกลุ่มของค่านิยม
- 5.2 การมีลักษณะนิสัย

Psychomotor Domain เป็นหมู่ของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบการทำงานของอวัยวะต่างๆ ในร่างกาย ในหมู่นี้ก็แบ่งออกเป็น 5 ชั้น ซึ่งเรียงจากง่ายไปยาก ดังนี้

1. การเลียนแบบ
2. การลงมือทำตามแบบได้
3. การมีความถูกต้องเที่ยงตรง
4. การกระทำที่มีความต่อเนื่องและประสานกัน
5. การกระทำเองจนเกินขึ้นที่เป็นส่วนหนึ่งของตนและเป็นไปตามธรรมชาติ

เราจะเห็นว่าการจัดหมู่ของจุดมุ่งหมายการศึกษาเชิงพฤติกรรมตาม พอจะสรุปความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

คำที่บ่งการกระทำในพฤติกรรมด้านความรู้และความคิด¹

พฤติกรรม	คำที่บ่งการกระทำ	เรื่องที่กระทำ
ความรู้ ความจำ	บอก ชี้บ่ง บรรยาย ให้รายการ จับคู่ บอกหัวข้อ แยกประเภท ให้ นิยาม ฯลฯ	ชื่อวัน-เวลา เหตุการณ์บุคคล สถานที่ ข้อเท็จจริง เรื่องราว อักษรย่อ ระเบียบ แบบแผน ลำดับขั้น แนวโน้มประเภท เกณฑ์ วิธีการ หลักการ ทฤษฎี-ความ สัมพันธ์ อิทธิพล ฯลฯ

¹ กองวิชาการ งานวัดผล สำนักการศึกษา. เอกสารอบรมการวัดผลการศึกษา. หน้า 18-20.

พฤติกรรม	คำที่บ่งการกระทำ	เรื่องที่กระทำ
ความเข้าใจ	แปล เปลี่ยนรูปให้คำพูดของตนเอง บอกความแตกต่าง บอกความคล้ายคลึง ขยายความ ยกตัวอย่าง ทำนาย ตีความหมาย อธิบาย ความหมาย สรุป จัดใหม่ เรียบเรียง ใหม่ บอก ฯลฯ	ความหมาย เหตุการณ์ เรื่องราว สัญลักษณ์ นิยาม คำพูด ความสัมพันธ์ ความน่าจะเป็น ข้อมูล (ตัวเลข, กราฟ, ฯลฯ) ภาษา จุดมุ่ง- หมายของเรื่อง ความสำคัญของเรื่อง คติ- พจน์ หลักการ ฯลฯ
การนำไปใช้	ใช้ คำนำวน สารัตถ์ สร้าง เตรียม เสนอ แก้ปัญหา บอก ฯลฯ	กฎ ผล วิธีการ โจทย์ทฤษฎี ฯลฯ
การวิเคราะห์	บอก จำแนก ค้นหา เปรียบเทียบ ให้เหตุผล บอกความแตกต่าง คล้ายคลึง จัดประเภท	ความสำคัญ ต้นตอ สาเหตุ ความสัมพันธ์ สนับสนุนขัดแย้ง ข้อสรุป ความเข้าใจผิด เหตุผล ความลำเอียง หลักการที่ยึดถือ ฯลฯ
การสังเคราะห์	บอก เขียน สร้าง แก้ไข วางแผน ออกแบบ จัด ผลิต แสดงเหตุผล วางโครงการ ปรับปรุง ฯลฯ	ความสัมพันธ์ แบบงาน จุดมุ่งหมาย ศัพท์ ทางวิชาการ สมมุติฐาน การค้นคว้า บทความ แนวคิด หลักการ แก้อาไรข้อสรุป ฯลฯ
การประเมิน	ประเมิน ตัดสิน โต้แย้ง เปรียบเทียบ ให้เกณฑ์ วิพากษ์วิจารณ์	ความถูกต้อง ความเชื่อถือได้ คุณค่า ความ ผิดพลาด เรื่องราว เหตุผล ประสิทธิภาพ

คำที่บ่งการกระทำในพฤติกรรมด้านอวกาศ

พฤติกรรม	คำที่บ่งการกระทำ
การรับรู้	ถาม, เลือก, บรรยาย, ตีความ, ให้, ยึด, ชี้บ่ง, บอก, ให้ชื่อ, ตอบ, ใช้, คัดเลือก ฯลฯ
การตอบสนอง	ตอบ, ช่วยเหลือ, ทำให้เหมือน, ขอมตาม, ช่วย, อภิปราย, บัญญัติ แสดง, อ่าน, รายงาน, ตอบโต้, คัดเลือก, บอก, เขียน ฯลฯ
การสร้างคุณค่า	สารัตถ์, บรรยาย, อภิปราย, ชี้แจง, ตีความ, เชื้อเชิญ, ให้เหตุผล อ่านเสนอ, รายงาน, คัดเลือก, แบ่ง, เขียน ฯลฯ
การจัดระบบ	จัดแจง, รวม, เปรียบเทียบ, ทำให้สมบูรณ์, ป้องกัน, อธิบาย, อ้างถึง ปรับปรุง, ส่ง ฯลฯ
การสร้าง ลักษณะนิสัย	แสดงท่าทาง, จำแนก, เสนอ, ปรับปรุง ฯลฯ ปฏิบัติ, เสนอ, ใช้, แก้ไข, ตรวจสอบ ฯลฯ

คำที่บ่งการกระทำในพฤติกรรมด้านทักษะ

คำที่บ่งการกระทำในพฤติกรรมนี้ เช่น ประกอบ ก่อ แต่ง เปลี่ยน สร้าง ประดิษฐ์ ออกแบบ ฝึก ร่าง ตีพิมพ์ ผสม แก้ไข ซ่อม ฯลฯ

พฤติกรรมด้านทักษะนี้โดยความหมายของพฤติกรรมก็เป็นการกระทำอยู่แล้ว การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมถึงทำได้สะดวกกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ

การสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

ตารางวิเคราะห์หลักสูตร (Table of Specifications) บางทีก็เรียกว่า Test blueprint หรือ Test grid หรือ Content Validity Chart ความจำเป็นที่ครูจะต้องทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรนั้น เนื่องจากคนส่วนใหญ่มักจะพูดกันว่าข้อทดสอบส่วนใหญ่ขาดความเที่ยงตรง และถูกทดสอบแต่ในเรื่องไร้สาระเสียตั้งนาน เพราะฉะนั้นเนื้อหาในแบบทดสอบไม่ได้ครอบคลุมสิ่งที่ครูสอนในแบบเรียน หรือที่กำหนดให้ทำนอกห้องเรียนก็พอจะสรุปได้ว่า แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นมาก็คงจะขาดความเที่ยงตรงในเนื้อหา สิ่งหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาคารุ่นของนักเรียนได้ก็คือ ครูจะต้องพยายามสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรทุกครั้งก่อนลงมือสอนและเขียนข้อสอบ เพื่อที่จะทำให้แบบทดสอบสามารถวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่เรต้องการ เพราะตัวเลขในตารางวิเคราะห์หลักสูตรจะเป็นตัวบ่งบอกว่าครูจะต้องทำการสอนและสอบอย่างไร จึงจะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จุดมุ่งหมายของการสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

1. ช่วยให้ครูสามารถกำหนดขอบเขต และการเน้นหนักของการวัดในแบบทดสอบ
2. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายของการสอนกับเนื้อหาวิชาเป็นไปอย่างถูกต้องและชัดเจน
3. พยายามทำแบบทดสอบนั้นวัดในเนื้อหาต่าง ๆ อย่างสมดุล
4. ควรจะสะท้อนถึงจุดมุ่งหมายของการสอนด้วย คือ พยายามทำแบบทดสอบสามารถวัดความรู้ ทักษะ ความสามารถต่าง ๆ ของนักเรียนได้อย่างเที่ยงตรง

การเตรียมสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร ควรจะทำก่อนเริ่มทำการสอนเพื่อที่จะได้ประโยชน์จากตารางวิเคราะห์หลักสูตร โดยทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรไปเป็นแนวทางในการทำโครงการสอนระยะยาวหรือแผนการสอนระยะยาว และแผนการสอนระยะสั้น หรือบันทึกการสอนประจำวัน โดยดูน้ำหนักของแต่ละเรื่องหรือหัวข้อ ว่าเรื่องหรือหัวข้อใดเน้นน้ำหนักมาก แสดงว่าครูจะต้องทำการสอนในเรื่องนั้น ๆ มากพอกับน้ำหนักที่ได้กำหนด และนอกจากนั้น ครูยังสามารถนำไปช่วยในการเตรียมการสอนในเรื่อง

- วิธีสอน
- อุปกรณ์
- หนังสืออ่านนอกเวลา
- วิธีการวัดและการประเมินผล

การวิเคราะห์หลักสูตร ผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรโดยแยกแยะความมุ่งหมาย ออกมาในรูปของพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่สามารถสังเกตและวัดได้

วิธีการวิเคราะห์ความมุ่งหมาย ในลักษณะให้ออกมาเป็นพฤติกรรม 3 อย่าง คือ

1. พยายามแปล หรือตีแผ่ความหมายให้ออกมาเป็นภาษาสามัญ
2. แปลความหมายแต่ละพฤติกรรมออกมาในรูปของการกระทำ หรืออากัปกริยา หรือ “การแสดงออก” ปฏิบัติได้หรือประพฤติได้
3. แปลพฤติกรรมหรือความมุ่งหมายให้วัดได้

ตัวอย่างการวิเคราะห์พฤติกรรม¹

1. ความรู้-ความจำ

ความหมาย	หมายถึง ความสามารถในการทรง รักรักษาไว้ ซึ่งเรื่องราวทั้งปวงของประ- สพการณ์
การแสดงออก	เด็กสามารถที่จะระลึกและถ่ายทอดเรื่องราวนั้น ๆ ออกมาได้ถูกต้อง ต้อง การถ่ายทอดนี้อาจแสดงออกมาโดยการพูด การท่อง การเขียน หรือ โดยอากัปกริยาท่าทางก็ได้
วิธีวัด	ใช้ข้อทดสอบประเภท 1.00 หรืออาจจะใช้วิธีสัมภาษณ์ วิธีสังเกต จัด อันดับคุณภาพหรือวิธีอื่นที่เหมาะสม

2. ความเข้าใจ

ความหมาย	หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญของท้องถิ่น อันได้แก่ การแปลความแล้วเปรียบเทียบ และย่อลงเอาแต่ใจความที่สำคัญ ออกมาได้
การแสดงออก	เด็กสามารถแปลความ ตีความ และขยายความ เรื่องราวนั้น ๆ ได้
วิธีวัด	ใช้แบบทดสอบประเภท 2.00 หรือใช้วิธีการสังเกต วิธีสัมภาษณ์ หรือ วิธีอื่น ๆ ที่เหมาะสม

3. ทักษะ

ความหมาย	หมายถึง ความสามารถในการทำงานให้ได้ผลดี อย่างคล่องแคล่ว อย่าง อัตโนมัติ เช่น การคัดก็ต้องคัดอย่างถูกต้องสวยงาม และยังคัดได้อย่าง รวดเร็วว่องไว ทั้งในการคัดนั้นเด็กไม่ต้องใช้ความระมัดระวังมากเป็น พิเศษ
----------	--

¹ กองวิชาการ งานวัดผล สำนักการศึกษา, เอกสารอบรมการวัดผลการศึกษา, หน้า 22-28.

การแสดงออก	เด็กจะสามารถทำงานนั้นได้อย่างถูกต้อง ได้ผลดีที่สุด และมีความสามารถทำได้อย่างรวดเร็ว ทั้งไม่แสดงความหน่อกอหน้กใจในเวลาทำงานนั้น ๆ ก็ทำอย่างสบาย
วิธีวัด	ใช้วิธีการสังเกตผลงาน หรือใช้แบบทดสอบที่ง่าย ๆ ใคร ๆ ก็สามารถทำได้ แต่มีจำนวนมาก ๆ ข้อ แล้วให้ทำในเวลาจำกัดหรือใช้วิธีจัดอันดับคุณภาพของงาน หรือวิธีอื่นที่เห็นว่าเหมาะสม
4. การนำไปใช้	
ความหมาย	หมายถึง ความสามารถในการนำหลักการ กฎเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ ของเรื่องที่ได้เรียนรู้มาแล้วไปใช้ในการแก้ปัญหา ที่เป็นตนเองเดียวกันนั้นได้
การแสดงออก	เด็กสามารถนำความรู้ที่เรียนมาใช้ในเรื่องราวใหม่อื่น ๆ ได้อย่างถูกต้องด้วยตนเอง รู้จักเลือกหาทางปฏิบัติได้ด้วยตนเอง
วิธีวัด	ใช้แบบทดสอบประเภท 3.00 การสังเกตหรือวิธีอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม
5. การวิเคราะห์	
ความหมาย	หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะเรื่องราว ข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ใด ๆ แยกมาเป็นส่วนย่อย ๆ ได้ และสามารถบอกได้ว่าส่วนย่อย ๆ นั้นมีความสำคัญอย่างไร แต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ตลอดจนหลักการที่มีอยู่ร่วมกัน
การแสดงออก	เด็กสามารถแยกแยะเรื่องราว หาความสำคัญในส่วนต่าง ๆ ได้ บอกความสัมพันธ์ของส่วนที่แยกออกมาได้ และสามารถบอกได้ด้วยว่า ความสัมพันธ์นั้นเกิดด้วยหลักการใด
วิธีวัด	ใช้แบบทดสอบ 4.00 สังเกต การสัมภาษณ์ หรือวิธีอื่นที่เหมาะสม
หมายเหตุ	พฤติกรรมนี้ รวมอยู่ในสกุลเดียวกันกับความสัมพันธ์ การเห็นความเกี่ยวข้อง
6. การสังเคราะห์	
ความหมาย	หมายถึง ความสามารถในการรวมส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นส่วนใหญ่ เรื่องราวใหญ่อันเดียวกัน ทั้งผลการรวมนี้จะต้องเกิดเป็นของใหม่ที่มีรูปใหม่หน้าที่ใหม่ที่ดีกว่าเดิม
การแสดงออก	เด็กสามารถเรียบเรียง จัดอันดับเรื่องราว สร้างแผนงาน หรือวางโครงการ ตลอดจนสามารถจัดรูปสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาตามแนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- วิธีวัด ใช้แบบทดสอบ 5.00 การจัดอันดับคุณภาพ การสังเกต การตรวจผลงาน การสัมภาษณ์ หรือวิธีอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม
- 7. การประเมินค่า**
- ความหมาย หมายถึง การวินิจฉัย ตีราคา โดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์สิ่งที่ตีราคานั้น อาจเป็นวัสดุ สิ่งของ ผลงานที่เป็นรูปธรรม ความคิดเห็นหรือทัศนคติ ที่เป็นนามธรรมก็ได้ แต่ในการประเมินนั้น ต้องมีหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสิน
- การแสดงผล เด็กสามารถหาหลักเกณฑ์มาตัดสินเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่งได้อย่างมีเหตุผล สามารถวิพากษ์วิจารณ์ ลงสรุป ตีราคาในแง่มุมต่างๆ ว่าสอดคล้องกับหลักเกณฑ์นั้น ๆ หรือไม่ เพียงใด
- วิธีวัด ใช้แบบทดสอบประเภท 6.00 หรือการสังเกต การสัมภาษณ์หรือวิธีอื่น ๆ ที่เหมาะสม
- 8. ทัศนคติ**
- ความหมาย หมายถึง ความเชื่อหรือความศรัทธา และพร้อมที่จะปฏิบัติตามความเชื่อนั้น ๆ (ถ้าเชื่อแต่ไม่ปฏิบัติตามความเชื่อ ถือว่าเป็นเพียงความคิดเห็น)
- การแสดงผล เด็กเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ด้วยความพอใจ สัมผัสหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เกินกว่ากำหนด
- วิธีวัด ใช้การสังเกต การจัดอันดับคุณภาพและวิธีอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม
- 9. ความมีเหตุผล**
- ความหมาย หมายถึง ความสามารถในการรวบรวม และแยกแยะข้อเท็จจริงเพื่อนำเอาผลที่ได้ไปใช้ตัดสินชี้ขาดในปัญหาใดปัญหาหนึ่ง ซึ่งได้แก่ การได้เรียงหาความจริงตามวิธีการ ที่เรียกว่าวิธีการวิทยาศาสตร์
- การแสดงผล เด็กสามารถที่จะจำแนกเรื่องราวแล้วจัดเข้าประเภท เข้าพวกได้สามารถเปรียบเทียบ อุปมาอุปไมยได้ และสามารถสรุปความได้
- วิธีวัด ใช้แบบทดสอบแบบอุปมาอุปไมย แบบจัดเข้าพวก แบบสรุปความ หรือใช้วิธีการสังเกต หรือวิธีอื่น ๆ ที่เหมาะสม
- 10. สุนทรียวิจักษ์**
- ความหมาย หมายถึง การรู้และความเข้าใจในคุณค่า และความสำคัญอย่างมีหลักเกณฑ์

การแสดงออก เด็กแสดงความนิยมชมชอบและซาบซึ้งในวิชานั้น ๆ หรือกิจกรรมนั้น
วิธีวัด ใช้วิธีสังเกต การจัดอันดับคุณภาพ การสัมภาษณ์หรือแบบสำรวจ แบบ
สอบถาม หรือแบบอื่นใดตามความเหมาะสม

11. ความสังเกต

ความหมาย หมายถึง ความสามารถในการเห็นรายละเอียด ของเรื่องราวต่าง ๆ
การแสดงออก เด็กสามารถชื่บอก หรือบรรยาย เปรียบเทียบ ถึงความแตกต่างระหว่าง
ของหลาย ๆ สิ่ง ที่คล้ายคลึงกันได้
วิธีวัด ใช้การสังเกต ใช้แบบทดสอบประเภทวัดทักษะในการเห็น
หมายเหตุ พฤติกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในสเกลนี้ ได้แก่ การพินิจพิจารณา ความละเอียด
ถี่ถ้วน หรือคำอื่น ๆ ใดที่มีความหมายทำนองนี้

12. จินตนาการ

ความหมาย หมายถึง ความสามารถที่จะอนุมาน หรือขยายความคิดให้กว้างลึกซึ้ง
หรือไกลออกไปกว่าข้อเท็จจริงที่ประจักษ์อยู่ในขณะนั้น และการขยาย
ความออกไปนี้จะต้องกระทำอย่างมีเหตุมีผล
การแสดงออก เด็กสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่อออกไปจากที่รับรู้ได้
เห็นในขณะนั้นได้
วิธีวัด ใช้แบบทดสอบประเภท 2.00 การสังเกต การสัมภาษณ์ หรือวิธีอื่นที่
เหมาะสม
หมายเหตุ พฤติกรรมที่จัดว่าอยู่ในสเกลเดียวกันนี้ ได้แก่ การขยายความ การประเมิน
การคาดคะเน การพยากรณ์ การสื่อสารเรื่องราว การเกิดอารมณ์การเกิด
ความรู้สึก หรือคำอื่น ๆ ที่มีความหมายในทำนองนี้

13. ความสัมพันธ์

ความหมาย หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ หรือแยกแยะออกมาให้เห็นว่า
สิ่งต่าง ๆ นั้นมีอะไรเกี่ยวข้องกัน อาศัยกันและกันอยู่ พึ่งพิงต่อกันใน
ลักษณะตามกันหรือกลับกัน หรือเป็นสาเหตุและเป็นผลซึ่งกันและ
กันอย่างไร
การแสดงออก เด็กสามารถที่จะแยกแยะกันหาได้ว่าสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวข้องอาศัยซึ่งกันและ
กันอย่างไร
วิธีวัด ใช้แบบทดสอบประเภท 4.20 การสังเกต การจัดอันดับคุณภาพ หรือ
วิธีอื่นที่เหมาะสม

หมายเหตุ พฤติกรรมอื่นๆ ที่อยู่ในสกุลเดียวกันนี้ ได้แก่ การเห็นเกี่ยวโยง การรู้จักการวิเคราะห์ การรู้ถึงสายสนกลใน หรือคำอื่น ๆ ที่มีความหมายทำนองนี้

14. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ความหมาย หมายถึง ความสามารถในการปรับปรุงหรือดัดแปลง สิ่งที่มีอยู่แล้วแต่เดิมให้มีรูปใหม่ หน้าที่ใหม่ หรือนำไปใช้ในแง่ใหม่ ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม (คำว่า “ริเริ่ม” เพ่งเล็งไปทางความคิดที่เกิดขึ้นในสมอง ส่วน “สร้างสรรค์” เพ่งเล็งไปทางการกระทำออกด้วยมือหรือด้วยการแสดงออกอย่างหนึ่งอย่างใด)

การแสดงผล เด็กสามารถที่จะเสนอแผนงาน วางโครงการล่วงหน้า หรือผลิตดัดแปลง ประด่งของเดิมให้แปลกออกไป หรือมีหน้าที่ใหม่ผุดจากเดิม โดยสิ่งที่ดัดแปลงนั้นมีคุณภาพและประสิทธิภาพดีกว่าเดิม

วิธีวัด ใช้แบบทดสอบประเภท 5.00 การสังเกต การจัดอันดับคุณภาพ หรือวิธีอื่นที่เหมาะสม

หมายเหตุ พฤติกรรมอื่นที่อยู่ในสกุลเดียวกันนี้ ได้แก่ การสังเคราะห์ การเรียบเรียง หรืออื่น ๆ ทำนองเดียวกันนี้

15. วิจัยญาณ

ความหมาย หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาไปพิจารณาตัดสิน หรือชี้ขาดเรื่องราวต่าง ๆ หรือความสามารถในการไล่เรียงหาเหตุผลเพื่อลงสรุปเป็นข้อยุติตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แบบเดียวกับพฤติกรรมของความมีเหตุผล (การตัดสินชี้ขาดที่ผิดๆ ไม่ได้เป็นวิจัยญาณเพราะไม่ได้ใช้ปัญญาตัดสิน)

การแสดงผล เด็กสามารถจำแนกประโยชน์ เปรียบเทียบ อุปมาอุปไมย และสรุปความได้อย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เช่น วิพากษ์วิจารณ์บทความได้อย่างมีเหตุมีผลดี สามารถแก้ปัญหาได้ตามขอบข่ายการวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

วิธีวัด ใช้แบบทดสอบ หรือการสังเกต การจัดอันดับคุณภาพ หรือวิธีอื่นที่เหมาะสม

16. ความแม่นยำ

ความหมาย	หมายถึง ความถูกต้องแน่นอน โดยมีได้คลาดเคลื่อนไปจากหลักการหรือกฎเกณฑ์ หรือจากความเป็นจริง ภายในขอบเขตของเนื้อเรื่องนั้น และตามความนิยมนั้น ๆ
การแสดงออก	นักเรียนสามารถตอบสนองเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเที่ยงตรงตามที่ครูต้องการ เช่น การแปลความหมายของคำได้ถูกต้อง ฟัง พูด อ่าน เขียนได้อย่างชัดเจน คิดคำนวณได้ถูกต้อง ชั่ง ตวง วัด ได้ถูกต้อง ไม่ผิดพลาดเลย
วิธีวัด	ใช้แบบทดสอบ หรือการสังเกต การจัดอันดับคุณภาพ หรือวิธีอื่นที่เหมาะสม
หมายเหตุ	ความถูกต้องแม่นยำนี้ เป็นส่วนหนึ่งของทักษะ ถ้าเอาความแม่นยำไปรวมกับความรวดเร็ว ความคล่องแคล่วอย่างอัตโนมัติ เป็นสามประการแล้ว ก็จะเป็นทักษะ

17. ความรับผิดชอบ

ความหมาย	หมายถึง ความสนใจ ความตั้งใจ ที่จะทำงานและติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จ ล่วงไปด้วยดี ยอมรับในสิ่งที่ตนกระทำลงไป ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย
การแสดงออก	เด็กปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายไปด้วยความเต็มอกเต็มใจและปฏิบัติงานนั้นด้วยความระมัดระวังอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้บรรลุถึงผลสำเร็จตามที่ได้รับงานมา
วิธีวัด	ตรวจผลงานที่ปฏิบัติไปแล้ว การสัมภาษณ์ การสังเกต หรือวิธีอื่นที่เหมาะสม

วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาวิชา โดยครูจะต้องดูจากหลักสูตร ภาครายการสอน หรือเนื้อหาวิชาโดยใช้ประมวลการสอนประกอบการวิเคราะห์นั้น จะต้องแบ่งเนื้อหาวิชา ตลอดหลักสูตรนั้น ทำเป็นหัวข้อสั้น ๆ ตอน ๆ หรือหน่วยย่อย ๆ ซึ่งการแบ่งให้ยึดหลัก

- ขนาดไร้เรียกกัน
- สำคัญปานกัน
- ยาก ง่ายปาน ๆ กัน

เมื่อได้วิเคราะห์ภาคความมุ่งหมายออกมาในรูปของพฤติกรรม และ แยกแยะเนื้อหาวิชาแล้ว ผู้สอนก็ควรที่จะกำหนดความสำคัญโดยให้น้ำหนักว่าเรื่องใด พฤติกรรมใด มีความสำคัญมาก และควรเน้นมากน้อยเท่าไร

วิธีการวิเคราะห์หลักสูตร

1. ศึกษาหลักสูตร โดยศึกษาภาคความมุ่งหมายและภาคนเนื้อหาวิชา
2. ตีวงคุณลักษณะหรือพฤติกรรมจากภาคความมุ่งหมาย
3. สรุป ย่นย่อ แยกแยะ เนื้อหา
4. ให้น้ำหนักในแต่ละเนื้อหาและพฤติกรรม โดยให้น้ำหนักระหว่าง 0 - 10
 - 4.1 0-4 สำคัญน้อย
 - 4.2 5-7 สำคัญปานกลาง
 - 4.3 8-10 สำคัญมาก
5. หาน้ำหนักเฉลี่ยของกลุ่ม (เนื่องจากการวิเคราะห์หลักสูตรมักจะทำเป็นกลุ่ม)
6. ทำตารางพัน (โดยเปลี่ยนตารางเฉลี่ยเป็นตารางพัน เพื่อสะดวกในการนำไปใช้ และเปรียบเทียบ)
7. จัดกลุ่มความสำคัญของเนื้อหาและพฤติกรรม

การเน้นพฤติกรรมวิชาสุขศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ

ระดับชั้น	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3
ประถมต้น	ปฏิบัติ	ทัศนคติ	ความรู้
ประถมปลาย	ทัศนคติ	ปฏิบัติ	ความรู้
มัธยมต้น	ทัศนคติ	ความรู้	ปฏิบัติ
มัธยมปลาย	ความรู้	ทัศนคติ	ปฏิบัติ

หัวข้อ	เนื้อเรื่อง	Cognitive Domain						Affective Domain	Psychomotor Domain	รวม	อันดับ
		1	2	3	4	5	6				
รวม											
อันดับ											

ประโยชน์ของตารางวิเคราะห์หลักสูตร

1. ทางการสอน

- นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอน
- เป็นเครื่องกระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจเรียนยิ่งขึ้น
- ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- รู้ว่าเนื้อหาใดสำคัญกว่ากัน
- รู้ว่าพฤติกรรมใดสำคัญกว่ากัน
- เนื้อหาใดควรเน้นพฤติกรรมใด

2. ทางการสอบ

- ช่วยให้การสอนและการสร้างข้อทดสอบให้มีความเที่ยงตรง
- นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการสอบ
- ช่วยตรวจสอบให้การสอนของครูดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายของเนื้อหาวิชาที่วางไว้
- เนื้อหาใดควรเน้นมาก-น้อย
- พฤติกรรมใดควรเน้นมาก-น้อย
- เนื้อหาใดออกข้อสอบอย่างไร
- พฤติกรรมใดออกข้อสอบอย่างไร
- เนื้อหานั้น ๆ เน้นพฤติกรรมนั้นอย่างไร

3. การบริหาร

- กำหนดการสอน-สอบ
- เป็นธรรมเนียมของการสอน

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

(พ 011)

- ตารางวิเคราะห์หลักสูตร (ภาษาสามัญ)
- ตารางวิเคราะห์หลักสูตร (ตารางเฉลี่ย)
- ตารางวิเคราะห์หลักสูตร (ตารางพัน)

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์หลักสูตร (ภาษาสามัญ)

	เนื้อเรื่อง	ความรู้-ความจำ					ทัศนคติ	การปฏิบัติ	
		ความรู้-จำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์			การประเมิน
1	ผิวสวย	ระบุส่วนต่างๆ ของผิวหนัง และโรคที่ เกิดกับผิวหนัง	อธิบายหน้าที่และ ปัญหาที่เกิดจาก การใช้เครื่องสำอาง	บอกวิธีการระวัง รักษาผิวหนัง และแนะนำการขึ้นปีจ ผู้คน	เปรียบเทียบผิวสวยกับผิวไม่สวย และโรคผิวหนัง ชนิดต่างๆ	บอกความสัมพันธ์ ของผิวหนังกับ สุขภาพ	เปรียบเทียบคนผิว ปกติกับผิวที่ไม่ ปกติ	เห็นคุณค่าของการ ระวังรักษาผิวหนัง	ปฏิบัติ เรื่องการ ระวังรักษาผิวและ หลีกเลี่ยงการใช้ เครื่องสำอาง
2	ฟันสวยยิ้มสวย	ระบุส่วนประกอบ ของฟัน และโรคใน ช่องปาก	อธิบายหน้าที่และ ส่วนประกอบของ ฟัน	บอกวิธีการเลือก ยาสีฟันและแปรง- สีฟัน	เปรียบเทียบแปรง สีฟันที่ดีกับแปรง สีฟันที่หมดอายุ	วางแผนการรักษา ฟันให้แข็งแรง	เปรียบเทียบโรค ในช่องปาก	เห็นคุณค่าของการ แปรงฟันถูกวิธี	แสดงวิธีการแปรง ฟันถูกวิธี
3	นิยน์ตา	ระบุส่วนประกอบ ของตาและโรคตา	อธิบายความหมาย ของสายตาสกิด	แนะนำวิธีการระวัง รักษาสายตา	บอกความแตกต่าง ของคนสายตาสกิด กับสายตาไม่ปกติ	วางแผนการระวัง รักษาสายตา	เปรียบเทียบคุณค่า ของคนที่มียาตา ปกติ กับ คน ที่ สายตาไม่ปกติ	อภิปรายประโยชน์ ของคนสายตาสกิด	ปฏิบัติวิธีการระวัง รักษาสายตา
4	หูและจมูก	ระบุส่วนประกอบ ของหูและจมูก	อธิบายการได้ยิน ของหู	แนะนำวิธีการระวัง รักษาหูและจมูก	เปรียบเทียบการ ได้ยินของหูกับการ ได้กลิ่นของจมูก	บอกความสัมพันธ์ ของจมูกกับหู	เปรียบเทียบคุณค่า ของคนหูปกติกับ คนหูไม่ปกติ	อภิปรายประโยชน์ ของจมูกกับหู	ปฏิบัติวิธีการระวัง รักษาหูและจมูก
5	โภชนาการสำหรับ สุขภาพ	บอกความหมาย ของโภชนาการ และอาหาร	อธิบายความแตก ต่างของอาหาร และโภชนาการ	แนะนำบุคคลอื่น ในเรื่องอาหารและ โภชนาการ	ค้นหาความสำคัญ ของโภชนาการที่มี ต่อสุขภาพ	บอกความสัมพันธ์ ของอาหารกับ โภชนาการ	ให้เกณฑ์เรื่องความ สำคัญของโภชนา- การ	เห็นคุณค่าของ โภชนาการที่มีต่อ สุขภาพ	
6	อาหารหลัก 5 หมู่ ของไทย	บอกอาหารหลัก 5 หมู่	อธิบายความแตก ต่างของอาหารแต่ละหมู่	แนะนำการบริ- ษัทานอาหาร ให้ครบทุกหมู่	วัดแยกอาหารเป็น หมู่	จัดรวมอาหารใน หมู่เดียวกัน	ให้เกณฑ์การจัด อาหารหลัก 5 หมู่	อภิปรายเรื่องอาหาร หลัก 5 หมู่	รับประทานอาหาร ครบ 5 หมู่
7	ประเภทของ สารอาหาร	ระบุสารอาหารใน แต่ละประเภท	จัดอาหารเป็น ประเภทๆ	แนะนำการจัด อาหารเป็นประเภท	แยกแยะสารอาหาร ในแต่ละชนิด	วางแผนการจัด อาหารให้ได้สาร อาหารครบ	เปรียบเทียบสาร อาหารในแต่ละ ประเภท	อภิปรายประเภท ของอาหาร	รับประทานอาหาร ที่มีสารอาหารครบ

หัวข้อ	เนื้อเรื่อง	ความรู้-ความจำ						ทัศนคติ	การปฏิบัติ
		ความรู้-จำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมิน		
8	ประโยชน์ของอาหาร	บอกประโยชน์ของอาหารได้	อธิบายประโยชน์ของอาหาร	แนะนำอาหารที่มีประโยชน์	วิเคราะห์ประโยชน์ของอาหาร	วางแผนการจัดอาหารที่มีประโยชน์	ตัดสินใจประโยชน์ของอาหารแต่ละประเภท	เห็นคุณค่าและประโยชน์ของอาหาร	รับประทานอาหารที่มีต่อประโยชน์
9	ความต้องการอาหารของบุคคลวัยต่างๆ	ให้รายการเกี่ยวกับความต้องการอาหารของบุคคลวัยต่างๆ	บอกความแตกต่างของความต้องการอาหารของบุคคลวัยต่างๆ	แก้ปัญหาความต้องการอาหารของบุคคลวัยต่างๆ	จำแนกปัญหาเกี่ยวกับความต้องการอาหารของบุคคลวัยต่างๆ	แก้ไขปัญหาและความต้องการอาหารของบุคคลวัยต่างๆ	เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการอาหารของบุคคลวัยต่างๆ	เสนอวิธีการแก้ปัญหาและความต้องการอาหารของบุคคลวัยต่างๆ	ประกอบอาหารสำหรับบุคคลวัยต่างๆ
10	ปัญหาเกี่ยวกับสุขนิสัยในการกิน	บอกปัญหาเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร	ยกตัวอย่างปัญหาเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร	แก้ปัญหาเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร	เปรียบเทียบปัญหาเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร	แก้ไขปัญหาคือเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร	เปรียบเทียบปัญหาเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร	แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการรับประทานอาหาร	
11	โรคขาดสารอาหาร	บอกสาเหตุอาการและการป้องกันโรคขาดสารอาหาร	สรุปโรคขาดสารอาหารต่างๆ ได้	แนะนำการรับประทานอาหารให้ครบ	บอกความแตกต่างของโรคขาดสารอาหาร	วางแผนป้องกันโรคขาดสารอาหาร	เปรียบเทียบสาเหตุของการเกิดโรคขาดสารอาหาร	เสนอวิธีการป้องกันโรคขาดสารอาหาร	พยายามรับประทานอาหารที่มีสารอาหารครบทั้งปริมาณและคุณภาพ
12	อาหารกับการเกิดโรคภัยไข้เจ็บ	ระบุโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อจากการรับประทานอาหาร	อธิบายอันตรายที่เกิดจากอาหาร	แนะนำบุคคลอื่นเรื่องการหลีกเลี่ยงอันตรายที่เกิดจากอาหาร	แยกแยะโรคที่เกิดกับอาหาร	วางแผนป้องกันโรคที่เกิดจากอาหาร	ให้เกณฑ์เรื่องอันตรายจากอาหาร	เห็นคุณค่าของอาหารกับการเกิดโรคภัยไข้เจ็บ	เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย
13	การดูแลสุขภาพ	ระบุลักษณะของผู้มีสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต	อธิบายวิธีการดูแลสุขภาพเมื่อเจ็บป่วย	แนะนำข้อควรปฏิบัติโดยทั่วไปของผู้ดูแลผู้ป่วยและผู้ป่วย	บอกความแตกต่างของผู้มีสุขภาพดีกับผู้มีสุขภาพไม่ดี	แสดงเหตุผลเกี่ยวกับหลักสุขภาพดีของผู้มีสุขภาพดี	วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับบุคคลที่มีสุขภาพดีและสุขภาพไม่ดี	เห็นคุณค่าของการมีสุขภาพดี	ปฏิบัติตามหลักสุขภาพดี
14	ปลอดภัยในบ้าน	ระบุสาเหตุที่ทำให้เกิดเพลิงไหม้	อธิบายข้อควรระวังการใช้ไฟฟ้า	แนะนำการป้องกันเพลิงไหม้ภายในบ้าน	จำแนกอันตรายที่เกิดจากเพลิงไหม้กับไฟฟ้าดูด	วางแผนการช่วยเหลือผู้ถูกไฟฟ้าดูด	เปรียบเทียบอันตรายที่เกิดจากเพลิงไหม้กับไฟฟ้าดูด	เห็นอันตรายที่เกิดจากเพลิงไหม้กับไฟฟ้าดูด	แสดงวิธีการปฐมพยาบาลผู้ถูกไฟฟ้าดูด

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์หลักสูตร (ตารางเฉลี่ย)

หัวข้อ	เนื้อเรื่อง	ความรู้-ความคิด					ทัศนคติ	ปฏิบัติ	รวม	อันดับ	
		ความรู้-จำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์					การประเมิน
1	ผิวสวย	1	2	2	1	1	1	2	2	12	1
2	ฟันสวยยิ้มสวย	2	2	2	1	1	1	2	2	13	3
3	น้อยน้ำตาล	2	2	2	1	1	1	2	2	13	3
4	หูและจมูก	1	2	2	1	1	1	2	2	12	5
5	โภชนาการสำหรับสุขภาพ	1	1	1	1	1	1			7	13
6	อาหารหลัก 5 หมู่ของไทย	1	1	1	2	1	1	1	1	9	8
7	ประโยชน์ของอาหาร	1	2	1	1	1	1	1	1	9	8
8	ความต้องการอาหารของบุคคลวัยต่าง ๆ 1		2	1	2	1	1	1	1	10	7
9	ปัญหาเกี่ยวกับสุขนิสัยในการกิน	1	1	2	1	1	1	1	1	9	8
10	โรคขาดสารอาหาร	1	1	1	1	1	1	1	1	8	11
11	อาหารกับการเกิดโรค	1	1	1	1	1	1	1	1	8	11
12	การดูแลสุขภาพ	2	2	2	1	1	1	3	3	15	2
13	ความปลอดภัยในบ้าน	2	2	2	2	2	2	3	3	18	1
	รวม	17	21	20	16	14	14	21	20	<u>143</u>	
	อันดับ	5	1	3	6	7	7	1	3		

การเปลี่ยนตารางเฉลี่ยเป็นตารางพัน คิดได้ดังนี้คือ

ตัวเลขจากตารางเฉลี่ย = 143

หัวข้อ ผิวสวย

เน้นความรู้ความจำ = 1

เปลี่ยนเป็นตารางพัน ดังนี้

143 ออกข้อสอบหัวข้อที่ 1 ในเรื่องความรู้-จำ = 1

1000 ออกข้อสอบหัวข้อที่ 1 ในเรื่องความรู้-จำ = 1×1000

143

= 7

หัวข้อที่ 1 ความรู้-จำ = 7

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์หลักสูตร (ตารางพัน)

หัวข้อ	เนื้อเรื่อง	ความรู้-ความคิด					ทัศนคติ	ปฏิบัติ	รวม	อันดับ	
		ความรู้-จำ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การสังเคราะห์การวิเคราะห์	การประเมิน					
1	ผิวสวย	7	14	14	7	7	7	14	14	84	5
2	ฟันสวยยิ้มสวย	14	14	14	7	7	7	14	14	91	3
3	นัยน์ตา	14	14	14	7	7	7	14	14	91	3
4	หูและจมูก	7	14	14	7	7	7	14	14	84	5
5	โภชนาการสำหรับสุขภาพ	7	7	7	7	7	7	7	-	49	13
6	อาหารหลัก 5 หมู่ของไทย	7	7	7	14	7	7	7	7	63	8
7	ประโยชน์ของอาหาร	7	14	7	7	7	7	7	7	63	8
8	ความต้องการอาหารของบุคคลวัยต่างๆ	7	14	7	14	7	7	7	7	70	7
9	ปัญหาเกี่ยวกับสุขนิสัยในการกิน	7	7	14	7	7	7	7	7	63	8
10	โรคขาดสารอาหาร	7	7	7	7	7	7	7	7	56	11
11	อาหารกับการเกิดโรค	7	7	7	7	7	7	7	7	56	11
12	การดูแลสุขภาพ	14	14	14	7	7	7	21	21	105	2
13	ความปลอดภัยในบ้าน	14	14	14	14	14	14	21	21	126	1
	รวม	119	147	140	112	98	98	147	140	<u>1001</u>	
	อันดับ	5	1	3	6	7	7	1	3		

สรุป

การวิเคราะห์หลักสูตร จะต้องเริ่มต้นศึกษาหลักสูตรตั้งแต่หลักการ จุดหมาย จุดประสงค์กลุ่มวิชา ตลอดจนจุดประสงค์เฉพาะวิชา และต้องวิเคราะห์พฤติกรรมออกมาช่วย ทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรให้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ เพราะตารางวิเคราะห์หลักสูตรมีประโยชน์ทางการสอน การสอบ และการบริหารอีกด้วย

คำถามและกิจกรรมท้ายบทที่ 1

1. อธิบายความสัมพันธ์ของหลักการ จุดหมาย จุดประสงค์กลุ่มวิชา และจุดประสงค์เฉพาะวิชา
2. อธิบายจุดมุ่งหมายของการศึกษาทั้ง 3 ระดับ
3. ยกตัวอย่างจุดมุ่งหมายทั่วไป จุดมุ่งหมายกลุ่มวิชา และจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน
4. ยกตัวอย่างพฤติกรรมแฝง และพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ของจุดมุ่งหมายทางการศึกษา
5. แสดงวิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมแบบเรียนสุขศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาได้อย่างน้อย 1 ภาคเรียน
6. ทำตารางวิเคราะห์หลักสูตรภาษาสามัญ ตารางเฉลี่ย และตารางพัน
7. อธิบายประโยชน์ของตารางวิเคราะห์หลักสูตรในแง่
 - ทางการสอน
 - ทางการสอบ
 - การบริหาร